СВОБОДА

SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLII. Ч. 29. Джерзи Сіті, Н. Дж., субота, 3 лютого 1934.

VOL. XLII. No. 29. Jersey City, N. J., Saturday, February 3, 1934. THREE CENTS.

ЗАГРОЗА ОБЕЗЦІНЕННЯ ДОЛЯРА

УРЯДОВІ ЗАХОДИ ДЛЯ ЗАПОБІЖЕННЯ ОБЕЗЦІНЕННЮ.

ВАШИНҐТОН.—Американський уряд здає собі добре справу з можливости справжньої монетарної війни в ціли обезцінення доляра. Тому уряд вживає всеї своєї фінансової сили, щоби вдержати доляра на встановленій урядом висоті.

Коли не поможе стабілізаційний фонд на 2 біліони долярів, то уряд буде старатися про кооперацію інших урядів у справі стабилізації доляра. Уряд вижидає, яке становище займе в цій справі Анґлія.

Як тільки зменшено вартість доляра, зараз почали підноситися в ціні шери на біржі.

БОЯТЬСЯ АЛЬКОГОЛЬНОГО МОНОПОЛЮ.

ВАШИНҐТОН. — З огляду на жалоби, що алькогольний промисл опинився вже в руках кількох великих продуцентів, федеральний уряд зарядив аж два слідства, які мають на ціли розкрити, скільки правди є в цих жалобах.

Одно слідство веде департамент судівництва, котрого жалоби цікавлять тому, бо вони підносять обмеження свобідної торговлі алькогольними напитками. Друге слідство починає федеральна торговельна комісія; те слідство має тільки вступне значіння: від нього буде залежати, кому віддати справу.

ФЕДЕРАЦІЯ ПРАЦІ ПРОТИ НАРУШЕННЯ АВТОМОБІЛЕВОГО КОДЕКСУ.

ВАШИНҐТОН. — Американська Федерація Праці має предложити незадовго урядови відбудови докази на загально в автомобілевім промислі пануючі нарушування кодексу цього промислу.

Відповідно до закидів Федерації Праці, всі просто фабрики в Дітройті не оглядаються на обмеження годин праці, подані в кодексі. Декотрі з них кажуть робітникам працювати по 60 годин на тиждень.

ПРЕЗИДЕНТ ПРО ВИБІР ЮНІЙНИХ ПРЕДСТАВНИКІВ.

ВАШИНҐТОН. — Щоби покласти кінець довгій боротьбі за те, котра юнія має представляти робітників Президент Рузвелт видав розпорядок, який приказує признавати тих людей за представників робітників, на котрих упала більшість голосів. Меншість мусітиме погодитися на те, що її будуть заступати вибранці більшости.

НОВЕ УКРАЇНСЬКЕ ВИДАВНИЦТВО.

ТОРОНТО (Канада). — Тут появилося перше число нового українського журналу. Журнал має назву „Український Базар" і називає себе літературним журналом заморської України. Видавцем його є Український Видавничий Дім, котрого адреса така:

UKRAINIAN PUBLISHING HOUSE,
331 Bay Street, Toronto, Canada.

Видавцем і редактором є Михайло Петрівський. Редактором англійської частини є Джан Рей Періґо. Передплата виносить на рік 3 доляри. Одно число коштує 25 центів. Перше число має 40 сторінок великого формату.

„Український Базар" є настільки новиною в українській періодичній літературі, що кладе натиск на літературну частину. Перше число приносить оповідання й поезії, по українськи й по англійськи. „Базар" задумує промовляти передовсім до молоді. Редакція заповідає друк повісти Григорія Квітки-Основяненка „Маруся" в перекладі анґлійською мовою, зробленім відомою канадійською письменницею, панею Лайвсей.

КОШТИ НЕЩАСЛИВИХ ВИПАДКІВ.

ШІКАҐО. — Краєва Рада Безпеченства обчисляє, що в 1933 році Америка заплатила за нещасливі випадки суму 2 біліони долярів.

У цих випадках утратили життя 89,500 осб, а вісім і пів мілона були важко поранені Від автів згинули 2,500 осіб.

ЖЕРТВА ГОЛОДУ.

НЮ ЙОРК. — Перед вистановим вікном одного ресторану стояв у середу ввечір старший чоловік, просячи час від часу проходячих купити йому обід. На нещастя натрапив він на одного детиктива, котрий, бачучи бездомного чоловіка, арештував його за безправне прошацтво. Поставлений перед судом в поліційнім суді, арештований подав, що називається Едвард Вебер. Заки суд видав присуд, обжалований умлів. Суддя відкинув справу та казав покликати амбулянс. Заки Вебера довезли до шпиталю, він помер. Лікарі ствердили смерть через виснаження внаслідок голоду.

В кишені його сурдута знайдено карточку одного місцевого адвоката, що має канцелярію на Бродвею. Поліція питалася адвоката, що він знає за покійника. Адвокат каже, що він його не знав, і не може догадатися, звідки його карточка дісталася в руки помершого.

ПРИНЯЛИ ДО КОЛЕҐІЇ В 13. РОЦІ ЖИТТЯ.

Дипльом з покінчення „гайскулу" надано тут Воренови Бачелисови, котрий 16. жовтня 1933 року покінчив 13 літ життя. Дипльом надає йому право вступити до колеґії. Бачелис думає студіювати медицину. Розмовляючі з ним газетярі переконалися, що він знає багато про латину, економію, літературу й інші науки. Він запевняв їх, що цікавиться теж спортами, але його спитали, хто виграв світову серію в минулому році, то він того не знав.

ГЕРОЙСЬКА МАТИ.

З Чечікан, Аляска, доносять, про геройський ратунок матери трох її дітей. Рікою недалеко Чечікан плив на човні Р. Г. Камерон з жінкою і трома малими дітьми, з яких наймолодше мало 17 місяців. Човен наїхав на скалу й ушкодився. Тоді Камерон враз з двома мужчинами помічниками якось зрушили зі скали ушкоджене судно і пустилися шукати ратунку, лишаючи жінку з дітьми серед диких звірів і страшної бурі. Пані Камерон, щоб ратувати діти і себе перед загладою, дві ночи піддержувала горіючий огонь і в той спосіб відганяла від себе і від дітей виючих кругом вовків. По двох днях муж вернувся і при помочі добрих людей забрав родину.

РОДИННА ТРАГЕДІЯ.

Незвичайна родинна трагедія була предметом переслуханя в поліційнім суді в Біґгар, Саск. Закінчення переслухання було, що Едварда і Розу Бейтс передано судови лави присяглих за вбиття їх 9-літнього сина, Джека. Бейтс робив колись у містечку Ґлиден як різник. Рік тому він виїхав до Марпол, Б. К., і зачав там бизнес на власну руку. Бизнес не повівся. Без гроша і без роботи Бейтс вернувся з родиною до Ґлиден. Пошукування роботи були даремні і накінець Бейтс з жінкою уплянували самогубство. 5 грудня м. р. знайдено їх обох враз з 9-літнім сином у замкненім автомобілі, до котрого входив ґаз із машини автомобіля. Родичі були непритомні і їх забрано до шпиталю, де тепер приходять до здоровля, одначе син був уже неживий.

Мешканці Ґлидена під проводом своєї муніципальної ради справили нещасній дитині похорон, а тепер збирають між собою фонди на оборону родичів.

СХОПИЛИ БАНДУ ПІДПАЛЯЧІВ.

В околицях Ясла від довшого часу непокоїла людей шайка підпалячів. Недавно тому вдалося поліції схопити цю банду, до якої належали два браття Войнаровські і якийсь Бернацький, проти котрих ведеться слідство в наглому поступованню. Десь чергового тижня ціла ця шайка стане перед наглим судом.

ГАРАКІРІ В БОРИСЛАВІ.

63-літний нафтовий робітник Д. Бачинський розрізав собі живіт гострим ножем в намірі самогубства. Після перевезення до шпиталю Бачинський помер, не відзискавши притомности. Причиною самогубства була невилічима недуга серця.

ГРАБІЖНИЦЬКИЙ НАПАД У БІЛИЙ ДЕНЬ.

В Лодзі на передмістю Хойни напали у білий день два бандити на інкасентку Гелену Кляйн, яку один бандит вдарив кулаком у висок, а коли ця впала на землю, другий вихопив їй течку, у якій було 450 зл., і почали втікати. За бандитами кинулися кілька людей у погоню. Бандити почали відстрілюватись і у висліді стрілянини ранили важко 6 осіб. Вкінці одного опришка підстрілено й схоплено. Опришок називається В. Новак. Другому опришкови вдалося втекти.

ЗЛОЧИНЦІ МІНЯЮТЬ ШКІРУ НА ПАЛЬЦЯХ.

Шікаґовська поліція викрила, що декотрі злочинці піддаються болючій операції при помочі якої лікарі насаджують їм нову шкіру на пальцях. Наслідком того відбитки пальців які поліція бере з кождого засудженого проступника, стають безвартісні і при новому арешті годі ствердити, чи це той самий злочинець, чи ні. Але ця операція доволі трудна і поліційні знавці сумніваються, чи злочинці зможуть нею часто й успішно користуватися.

ЗАСУДЖЕНИЙ НА ДОВГОЛІТНЮ ТЮРМУ.

53 і пів року тюрми дістав в Едмонтоні Віліям Ткачук, або Ванда, Українець, що приїхав до Канади в 1926 році. Він признався в поліційнім суді до 20 ріжних проступків, крадежей та обманів. Одначе в дійсности прийдеться йому відсидіти тільки чотири роки, бо всі засуди має відсиджувати рівночасно.

Арештовано Ткачука в Кестор, Алта. Поліція в Саскачевані має також 15 ріжних обвинувачень проти нього.

ЖАХЛИВА ЕКСПЛЬОЗІЯ ЗЕМНОГО ҐАЗУ.

В Яслі, в домі Лязаровича, нагромадилася в пивниці така велика скількість земних ґазів, що вони з великою силою вибухли. Сила експльозії була така велика, що цілий великий дім перемінився в руїну. В часі катастрофи поранилися смертельно дві особи, яких у непритомному стані відвезли до шпиталю.

СМЕРТЕЛЬНЕ ПОПАРЕННЯ.

В селі Болоти, кобринського повіту, 8-літній Василь Бірус, якого мати залишила без опіки, стягаючи з кухні горнець з гарячою водою, вилив її на себе. Нещасна дитина так сильно попарилася, що померла за кілька годин серед страшних мук.

ЗБІЛЬШЕННЯ ЧЕРВОНОЇ АРМІЇ.

Московський кореспондент „Дейлі Телеґраф" повідомляє, що совітський уряд ухвалив притягнути до військового вишколу ще 500,000 молодих людей. Очевидно, що в „миролюбній" Европі ніхто не зробить Москві закиду, що зброїться. Але скільки було крику, як з Італії йшли на Мадярщину старі скорострілі.

А ТИ, СЕЛЯНИНЕ, ПЛАТИ!

Ми нераз уже писали про банкротство ріжних неукраїнських кооператив, до яких наших селян на Волині втягнули ріжними обіцянками, а потім керуючі органи тих кооператив так господарили, що ті „спулдзєльні" провалились, а величезні страти мусіли покрити члени. Так сталося теж і з касою Стефчика в Людвиполі, костопільського повіту, яка перед двома роками збанкротувала, а тепер примусово стягають з членів, в тому і з наших селян, на покриття страт по кількадесять злотих. Ось такі то наслідки легковіря, коли наші люди ласі на дрібні позички тощо з неукраїнських джерел, всупереч засадам української кооперації.

ВБИЛИ СУСІДА, ЗАБИРАЮЧИ ЙОМУ ЛИШЕ ГОДИННИК.

В селі Рачин, горохівського повіту, під мостом знайдено окріваленого трупа Абрума Васера, мешканця цьогож села. Як устійнило слідство, Васер кілька днів тому вийшов з дому в товаристві свого сусіда Бондарука Максима. Коли вони дійшли до моста, Чайківський Макар і Кондим Михайло, з якими Бондарук був у змові, вбили Васера, забираючи йому лише ніклевий годинник. Убивників арештовано, а годинник вбитого знайдено в Бондарука.

БІДАКИ ЗНОВУ МАЛИ ЩАСТЯ.

Французька преса повідомляє, що в третьому тягненні французької державної льотерії бідні знову мали щастя. Перша виграна в сумі 5 міліонів франків впала на льос якогось млинаря, М. Ротеталяша, з Жер. Коли його повідомлено про щасливий усміх судьби, млинар заявив, що гроші зложить у паризьких банках, а сам залишиться аж до кінця життя у свойому коханому млині. Між черговими пятьма щасливими, що виграли по одному міліонови франків, є три нижчі державні урядовці і два безробітні.

БУВШИЙ ЦІСАРСЬКИЙ АДЮТАНТ ЗЛОДІЄМ.

Бувшого адютанта цісаревої Зити, сотника гузарів Бравна, одного з найбогатших землевласників в Австрії, засудив цими днями австрійський суд на два місяці тюрми за крадіж фотографічного апарату.

ПАПА ЗМЕНШУЄ ПЛАТНІ.

Папа постановив, щоби від 1. січня 1934 р. знизити платні всьому свому персоналови у Ватикані. Платні від 1,000 до 2,000 лір місячно зменшать бодай на 10 процентів, а більші платні на 15 процентів. Таксамо на 15 процентів зменшать платні кардиналів, котрі мають річно по 100,000 лір. Свята Столиця рахує, що так заощадить 500,000 лір.

ПОЛЯК ПРО ЖИТТЯ УКРАЇНСЬКОГО СЕЛА

ВАРШАВА. — Варшавський часопис „АБЦ" помістив статтю посла Стшельського, в якій він описує українське село в Східній Галичині ось як:

„Отже в тім селі перед кількома роками молодий доктор фільософії, син тамошнього українського селянина, не маючи змоги знайти посади в шкільництві, приняв становище члена управи місцевої української кооперативи з платнею 40 злотих місячно і з мешканням. З початку йшло дуже лихо. Кооператива ледви клигала. Більшість селян, задовжених в Жидів, воліла піти по коршмах і купувати в жидівських склепах. На „академіка" гляділи нерадо і з недовірям. Але „академік" не уступив. При допомозі кількох молодих господарів зачав борню. Не знати, якби все це скінчилось, якби не поміч другого „акамеміка", примушеного крізою і безробіттям шукати пристановища в томуж селі. Молодий маґістер прав, не можучи знайти місця в суді чи в адвокатурі, осів у томуж селі як член управи місцевої філії молочарської й яйчарської спілки. А потім пішли інші. Сьогодні працюють на громадських становищах у тому селі чотири інтеліґенти: доктор фільософії, два маґістри прав і один нескінчений правник. Разом з місцевим парохом і кількома інтеліґентнішими господарями — правдива „рада старих", або сільська академія. „Академія" править селом вже від трох літ. Править і видає безвідкличні присуди. Вже по першім році такого „володіння" всі три родини коршмарів мусіли залишити село, бо до коршми селяни перестали ходити, а кредитову ситуацію опанувала заложена „академіками" Кооперативна Позичкова Каса. Лихва зникла з села. Споживча кооператива, не зважаючи на скруту, розвивається добре, в Позичковій Касі лежить понад 30 тисяч злотих ощадностей, а відділ молочарської спілки передав цього року на вивіз 120 тисяч кільоґрамів масла. Слід подивитися на те село як на будування української політичної сили, що звертається передовсім проти польських течій на селі".

НОВИЙ ЧАСОПИС НА БУКОВИНІ.

ЧЕРНІВЦІ (Буковина). — Почав виходити на Буковині український тижневик „Рада", як незалежна ґазета української думки в Румунії. Передплата виносить річно $2. Адреса: Чернівці, Петровича 4.

СТОЛІТНЯ РІЧНИЦЯ УРОДИН ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА.

ЧЕРНІВЦІ.—Буковина готується відсвяткувати гідно століття уродин Осипа Юрія Федьковича, свого соловія, великого українського поета. Вже вибрано ювилейний комітет, на якого чолі стоїть інсп. Ол. Купчанко. Комітет рішив влаштувати в день уродин поета, дня 9 серпня 1934 року, велике свято. Того самого дня відбудеться теж відкриття памятника поетови.

МОСКВА ПРО ЗРІСТ АНТИСЕМІТИЗМУ НА УКРАЇНІ.

МОСКВА (Росія). — Кажуть, що на радянській Україні зростає антисемітизм. Совітська влада стверджує, що цей антисемітизм шириться саме в совітських установах. Антисемітизм зріс в українському комсомолі та у союзі піонірів, до якого належить молодь до 15 літ. Антисемітизм пояснюють українським націоналізмом, хоч усі знають, що тут є причини іншого роду.

ВОЄННИЙ ПРОМИСЛ У СОВІТАХ.

МОСКВА. — На зїзді комуністичної партії стверджено, що тільки одна промисловість дописала в 1933 році, а то воєнна: вироблено машинових крісів, тяжкої артилерії і тенків більше ніж у 1932 році.

АМЕРИКАНСЬКІ КОМУНІСТИ ВИТАЮТЬ ПАРТІЙЦІВ.

МОСКВА. — На 17 партійнім зїзді відчитано шумний привіт, надісланий зїздови американськими комуністами, а підписаний Фостером. У привіті обіцяє Фостер працювати щоби всюди панувала наука Леніна і Сталіна.

ФЛЬОТА ТІЛЬКИ ДЛЯ ОБОРОНИ.

ТОКІО (Японія). — Воєнний міністер Гаяші заявив, що війна між Японією і Злученими Державами немислима. Японія вправді збільшує свою фльоту, але це вона робить тільки для — оборони краю.

ПРИВЕРНУЛИ ДАВНІ ТИТУЛИ.

БЕРЛІН. — Приказом президента Гінденбурґа привернено титули, які знесла була републиканська влада.

ДАЄ АВСТРІЇ ЛЕКЦІЮ ПАТРІОТИЗМУ.

БЕРЛІН. — Гітлерівський уряд подав Австрії у своїй відповіди, що Австрія є для нього тим, що й Баварія, себто німецьким краєм, а їхні непорозуміння це є німецька внутрішня справа, яка не надається до того, щоб її вирішували чужинці.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Friday's Issue (with Ukrainian Weekly):		Число з пятниці (з англійською частю):	
One year	$ 2.00	На рік	$2.00
Six months	$1.25	На пів року	$1.25
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.
За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
Тел. „Свободи": Mongomery 5-0498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 5-1833.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ПОЛІТИЧНА НЕВРОЗА

Европа з 1914 року, коли була на передодні вибуху світової війни, була ідеалом спокою, коли порівнати її з теперішнім часом.

Всі ті договори, які тепер з таким поспіхом заключаються між державами, котрі були, є й остануться історичними ворогами ще на довго, є нічим іншим, а тільки тим димом, який випускають з літаків, а який має закрити властиві воєнні операції, властивий наступ. Так думають, приміром, про договори, заключені між Польщею, Німеччиною і Совітами. І таке можна примінити до заяв Японії й Росії, що вони не думають про ніяку війну, про ніякі імперіялістичні наміри та готові негайно приступити до заключення договору про ненапад.

Річ ясна, що Америка буде теж втягнена в евентуальний воєнний конфлікт. Тому саме, коли мова про конфлікт на Далекім Сході, японський міністер справ заграничних підкреслив таки в японськім парляменті потребу заховання щиросердечних відносин між Японією і Злученими Державами. Бувший японський амбасадор до Америки вичисляє навіть місця, де і які товари може Америка збувати; Японія готова ще й допомогти в тім, а не з нею конкурувати. І Совіти намагаються на всі лади йти тепер під руку Америці, щоби мати її на своїй стороні. А нащо їм цього треба, видно найкраще з заяв Літвінова й Кагановича, які прямо обжаловують Японію в підготові до війни.

Алеж програна Японії означалаб скріплення Злучених Держав на Пацифіку. Ось те знову денервує Англію і тому й це немаловажна справа, коли англійські високі офіцири ві маринарки радяться в Сінгапорі над положенням на Тихім океані.

Що це все означає? Та нічого іншого, як тільки те, що в світі є тепер цілий комплекс важних міжнародніх неполагоджених проблем, які ждуть на зміну. Світова війна принесла з собою клич самоозначення народів. Вправді Верзайський мир завдав цьому кличеви болючий удар, та саме тому той договір тепер валиться в усіх своїх основах. Вся політика, яка досі була оперта на задержанню цього договору, збанкротувала. Звідси у всіх таке поденервування. Бо всі відчувають, що старе валиться, а що вийде з цього, ніхто не є всилі передбачити.

Коли мова про Українців, то можна сказати, що входимо в нову добу, яка може, і повинна змінити нашу долю, якщо її вирішення зможемо задержати у своїх власних руках.

УКРАЇНА ЗА УРЯДУ ГЕТЬМАНА АПОСТОЛА (1727—1734)

I.

Дня 17. (28) січня 1734 р. помер у Глухові гетьман Данило Апостол. Перед своїм гетьмануванням Д. Апостол був довго полковником у Миргороді. Апостол належав до до тих полковників за гетьмана Мазепи, які були дуже невдоволені з московського панування на Україні. Він мав відвагу сказати суворому гетьманови Мазепі, що його кости проклинатимуть на Україні, якщо він не визволить українського народу з московського ярма.

Року 1708 на Україну прийшло шведське військо. Апостол пішов разом з гетьманом Мазепою та іншими козацькими старшинами до Шведів. Але Мазепа та вся козацька старшина розчарувалася тим, що шведський король прийшов на Україну з малою силою. Мазепа та його прихильники знали силу московського війська, і не вірили в перемогу Шведів. Цим можна пояснити, що в грудні 1708 р. Мазепа післав полковника Апостола, тайно від Шведів, до царя Петра. Гетьман переказував цареви через Апостола, що він міг би вернутися назад під російську протекцію, але з тою умовою, що він, Мазепа, і надалі буде українським гетьманом. Ці переговори не довели до примирення між Мазепою і Петром, бо Шведи довідалися про ці зносини і вжили своїх заходів. Апостол не міг уже вернутися до свого гетьмана і зіставсь при московським війську. Мабуть відомости про стан українсько-шведського війська, які дав Москалям Апостол, були такі важні, що цар не покарав його за „зраду". Апостолови вернули його уряд миргородського полковника.

Після поразки українсько-шведського війська під Полтавою 1709 року автономні права України були значно вкорочені. Новий гетьман, призначений Москвою, Іван Скоропадський, не міг боротися з московським централізмом. Україну московське військо фактично окупувало Десятки московських полків українська людність мусіла годувати своїм коштом. Українських козаків цар Петро посилав тисячами в далекі походи аж на Кавказ та на копання каналів під Петербургом. Московський уряд намагався все на Україні взяти в свої руки; навіть полковників на Україну почали призначати з природних Москалів.

По смерти Скоропадського, 1722 року, московський цар не дав дозволу на вибір нового гетьмана, бо ще перед тим був доручив владу на Україні „Малоросійській Колегії", що складалася з самих Росіян. Але козацька Україна не хотіла колегії і домагалася вибору гетьмана „вільними голосами", за старими звичаями. Тому цар Петро мусів попустити дещо з влади також козацькій старшині на чолі з чернигівським полковником Павлом Полуботком, як наказним гетьманом. Поряд із Полуботком також Апостол був претендентом на гетьманський уряд. Полуботок мав за собою більшість української козацької старшини. Апостол це знав і тому просив царя, щоб той признав його на гетьманський уряд. В березні 1723 року Апостол писав до царя Петра:

„Вашому царському величеству відомо, що я виконую службу Вашого царського величества, як полковник, уже більше як сорок років, бездоганно... А тому, що нині в Малоросії гетьмана нема, а старшого від мене між малоросійськими полковниками нема, то нехай повелить ваше державство мене, найнижчого Вашого раба, пожалувати за мою вірну службу в Малоросії гетьманом".

Але цар не хотів ніяких гетьманів на Україні, то й не дав гетьманського уряду Апостолови. Домагання козацької старшини про вибори гетьмана цар Петро рішучо відкинув; за протести проти московської політики покарав наказного гетьмана Полуботка. Полуботко загинув у петербурзькій вязниці 1724 року. Заарештовано з ним генеральних старшин — Чарниша, Лизогуба, Жураківського. Також цілком льояльному Апостолови довелося з царського наказу їхати до Петербурга, де він мусів жити аж до 1726 року.

Після смерти царя Петра I. 1725 р. московська політика трохи змінилася на Україні. Російський уряд **боявся війни з Туреччиною** і хотів заспокоїти невдоволених Українців. Нова цариця Катерина Перша, за порадою своїх міністрів, видала 12. травня 1726 року указ, яким скасовано податки, наложені на Україну Малоросійською Колегією, і проголошено, що незабаром буде відновлений гетьманський уряд, „як було раніше за договором Богдана Хмельницького". Тогож місяця, 18-го дня, була прийнята присяга полковника Апостола, якого російський уряд ухвалив був пустити на Україну. Хоч Апостол був давнім приятелем тодішнього правителя Росії, Меньшикова, всеж для певности мусів лишити свого сина Петра в Москві, як закладника. Російський уряд знав, що український нарід дуже невдоволений з московських порядків. Знали в Москві також те, що за кордоном, у Туреччині, перебував український гетьман Орлик, вибраний на козацькій раді в Бендерах над Дністром після смерти гетьмана Мазепи. Орлик докладав усіх зусиль на те, щоби втягнути Туреччину та Францію в війну з Росією. У звязку з Орликом була Січ Запорозька, яка перебувала в той час на татарській території, в Олешках. Орлик старався також про звязок із деякими особами з козацької старшини на Україні. Отже було чого стерегтися Москві.

(Далі буде).

А. Д.

ВИЗНАННЯ СОВІТІВ В АМЕРИЦІ Й ЕВРОПЕЙСЬКА ОПІНІЯ

Европейська преса присвятила багато уваги фактови визнання совітського уряду Злученими Державами Америки. Щодо оцінки самого факту, то вона є однодушна: факт визнання Совітів Америкою є фактом великого інтернаціонального значіння, що не може не відбитися на дальшому розвиткови подій. Проте, щодо самого розвитку подій, то тут вже ота однодушність кінчається, і тоді, коли як одні уважають, що цей новий успіх совітської дипльоматії дуже скріпить Совіти в середині і надасть совітському урядови великого престижу в очах совітського населення, інші думають, що навпаки: ті величезні уступки, на які пішов Літвинов, щоб лише осягнути оте визнання, підірвуть остаточно моральний кредит совітського уряду в очах ідеалістичної комсомольської молоді і приведуть зрештою до нового розгардіяшу в лавах комуністичної партії. Італійська преса, наприклад, висловлює своє щире задоволення зприводу цього визнання Совітів Америкою, бо, на її думку, лише повна ізоляція совітської Росії від світа дозволила большевикам підтримувати в совітському населенню сліпу віру, ніби в капіталістичних краінах нарід вмирає з голоту, тимчасом, як нарід вмирав з голоду саме тільки в самій Росії і особливо в Україні, відданій на жертву колєктивістичним експертам. На думку Італійців, треба за всяку ціну зломити той китайський мур, що повстав межи Совітами й капіталістичним світом, увести Совіти в гру інтернаціональних сил (ніби вони досі не брали участи в тій „грі"!?) і — особливо — перекласти на них частину відповідальности за хід подій у цілому світі, бо совітський Союз, що займає шесту частину земської кулі, мусить грати в інтернаціональних нарадах відповідну ролю. Визнання Совітів Америкою, на думку Італійців, мусить привести до повної реконструкції інтернаціональних відносин. Як відомо, ані Злучені Держави Америки, ані совітський Союз не брали жадної участи в Лізі Націй, — це їх спільне негативне відношення до Ліги Націй не мало особливого значіння, поки між ними в цьому пункті не могло дійти до ніякого порозуміння. Тепер, після відновлення дипльоматичних відносин, має бути інакше. І Совіти й Америка зможуть легко порозумітися в свойому відношенню до Ліги Націй, страшенно знесиленої виступленням перше Японії, а потім і Німеччини. На думку Італійців, Ліга Націй без тих чотирох великих потуг не може мати ніякого значіння.

Позатим велике значіння надається урегулюванню проблєм Далекого Сходу. Для нікого не є таємницею, що в останніх часах напруження між Японією і Совітами дійшло до такої міри, що всі ждуть вибуху війни. В проблємах Далекого Сходу точки погляду Совітів і Америки збігалися: їм однаково було небезпечне поширення сили і впливів Японії в Манджурії і в Китаю. Але, за відсутністю дипльоматичних зносин, вони не могли спільними силами паралізувати японську політику, загрозливу також і для багатьох европейських держав. В свойому імперіялістичному розрості Японія почала загрожувати европейським інтересам не лише в Азії, але і в Африці, де їй пощастило здобути в Абисинії великі концесії, на явну шкоду Італії й Франції. Визнання Совітів Америкою, на думку европейської преси, примусить Японію бути більш обережною в своїй імперіялістичній політиці і можливо вратує таким чином світ від нагального збройного конфлікту. Нема сумніву, що і Злучені Держави Америки, йдучи на визнання Совітів, керувалися головним чином цією думкою про необхідність забезпечитися від можливих комплікацій на Далекому Сході. Зрештою сам президент Рузвелт в своїй промові в Саванна ствердив, що одним з головних товчків до відновлення дипльоматичних зносин з Росією було бажання „втримати мир у деяких частях світа", де Злучені Держави мають спеціяльні інтереси і де недавно сталися факти, що скорше чи пізніше повинні би привести до збройного конфлікту"...

Наша українська точка погляду на цю подію є ясна: вона зістала заманіфестована в Америці українською іміграцією масовою протиесовітською протестаційною акцією. З радістю читали ми в европейській пресі звідомлення про ті протести. Всі італійські часописи помістили були довгі телеграми з Америки про українські протисовітські демонстрації.

Увесь світ довідався відразу про той стан, у якому перебувають Українці в совітському Союзі, і хоч уряди продовжуватимуть в своїй політиці „приятельські" зносини з Совітами, громадська опінія цілого світа з усею симпатією звертається до того народу, який ні на хвилину не запереєтає своєї боротьби проти страшного історичного ворога. Прийде день, коли ця симпатія народів значитиме більше, ніж політика урядів. А щодо урядів, то вони визнають лиш один фактор: організовану силу і той фактичний стан, що його та сила витворює. Мушу сказати, що тут в Італії зробила чимале враження звістка про ті тисяч зорганізованих Українців, що так однодушно запротестували проти Совітів на вулицях Ню Йорку.

Евген Онацький, Рим.

НА БІЖУЧІ ТЕМИ.

КРАЙНОСТИ СТРІЧАЮТЬСЯ.

З нагоди уродин президента Рузвелта на нього нападали американські комуністи, яким, видно, здається, що напасти на високого урядника з такої нагоди це доказ великої відваги.

У той самий час на політику Рузвелта напав Огден Милс, представник заскорузлих американських консервативістів.

Отже крайні ліві й крайні праві піднесли Рузвелтови однакові дарунки.

ВІЙНА И МАШИНА.

Коли серед нас багато думається про участь у найближчій війні, не від речі буде згадати дещо, як представляють собі цю війну люди, які займаються війною не по аматорськи, а професійно.

Англійський генерал Гекенер, котрий командував двома роки дивізією у світовій війні, радить англійській військовій команді реорганізувати армію так, щоби кавалерію перемінити на відділи панцирних возів, а більшість піхоти на баталіони тенків і машинових крісів. Крім цього армія повинна бути змеханізована; жовніри мали би просто перемінитися на робітників, що обслугують преріжну воєнну машинерію.

Ці поради показують на новий напрям, у якому будуть далі розвиватись армії. Для народів з того приводу виринає питання, наскільки труднійше буде народови боротися проти кривдячого уряду, засосмотреного у воєнні машини.

УРОДИНИ ПРАВИТЕЛІВ.

На той самий час припали уродини бувшого німецького кайзера Вільгельма II. та американського президента Рузвелта.

Рузвелт дістав у дарунку 300,000 побажань і дарунків. Цісар святкував свої уродини на вигнанню, а в краю національні соціялісти завдавали новий удар його зусиллям вертатись на престол.

Це теж причинок до питання популярности републиканської й монархістичної ідеї.

Чи можна тепер дивуватися, що Джан Келі не хоче приняти посади короля в Африці, запропонованої йому за те, що, будучи подорожним, він навчив Африканців їсти морозиво?

АМЕРИКА АЗИЛЕМ ДЛЯ ЖИДІВ?

Жидівський рабін Ізраель Гольдстайн критикував Злучені Держави за те, що вони перестали бути азилем (схоронищем) для жидівських утікачів.

Це гарно старатися дати приміщення втікачам, але чи це слушно пригадувати собі за потребу такого схоронища аж тоді, як втікачами стали Жиди?

ЗАГРОЗА ПУБЛИЧНОМУ ЗДОРОВЛЮ.

Одно благодійне товариство в Ню Йорку звертає увагу громадянства на небезпеку, яка грозить публичному здоровлю з боку щораз більшого числа жебраків. Товариство каже, що жебраки хорі на преріжні заразливі недуги і ширять їх серед людей.

Громадянство оощаджує гроші на вдержанню таких жебраків, а видає їх на оплачування лікування себе від ширених ними недуг.

Цікаво, чи не було би порадніше громадянству занятися цими жебраками? Може це коштувало би більше в грошах, але заощаджено би на терпінню хорівчих людей.

К. Макушин.

БЕЗРОБІТТЯ В ПЕКЛІ.

(Небилиця).

(3)

При піяніні сидів музикант дуже худий. За буфетом розсілася дама, гора сала. Груди тої дами мали такі величаві розміри, що могли би наситити не лиш лакоме немовля, а яку сотню Татар, що привикли від досвітку до пізної ночі пити кобиляче молоко. Тяжко було зрозуміти, яким способом в сусідстві такої товстої баби міг виховатися хтось такий худий, як той музикант при піяніні, що кісточками своїх пальців клапав по кісточках клявішів. Досить було дивитися на ту милу даму, щоби набратися тіла. Сиділа за сим буфетом понурена як сова. Рахувала кістки цукру і кружки цитрини. Як хто глянув на неї, то усміхалася. Цілком так усміхається ропуха, коли пригадає собі коханка.

Була неділя. В мордівні було багато гостей. Та не так багато, щоби свіжий гість не міг дістати для себе окремого стола. При вході Жадловича привитав пан директор кабарету. Побачивши його, поет цілий стрясся. Пан директор був у фраку, та таким, що ніякий небіжчик, що шанує себе, не позволив би щось таке натягнути на себе. Фицкав би як кінь. В посірілім нагруднику, неприпеченім до сорочки, бо її мабуть не було, вилискувалися два скляні брилянти. Штани були пофалдовані в гармонію.

Лице того директора було лицем не пересічного чоловіка. Був то старший панок, вже сивіючий, з борідкою щетинястою, подібною до борідки козла. Очи мав бистрі, чорні і розумні. Бліде і незвичайно інтелігентне лице було пооране бороздами, неначе слід терпіння, що через те шляхотне лице пройшло не гострий плуг. Чоло високе, мудре. Чоло чоловіка, що мислить і що вічно має якусь журу, що в його глибокій душі вічно щось колотиться, переваляється. Лице збідоване своєю блідотою переходяче в трівожно сине. Лице було погане та всетаки притягало до себе. Мож було вгадувати, що то колишній великий пан, якого побила недоля, зруйнувало якесь нещастя. Він затягнув на себе ту плюгаву, затовщену фрачину і на дні життя журе, щоби жити.

На тім чудацькім лиці було одно справді прегарне, любе. Се була усмішка директора. Усмішка сумна, люба, добра, зворушаюча до сліз. Одночасно була се болючо іронічна усмішка. Усміх зимної погорди не сходив з пергамину сего лиця і все блудив, все вертівся навкруги кутиків уст.

Сей чоловік виглядав так, як якийсь добрий патріярх, що заблудив до розбишацької печери-мордівні.

Коли увійшов Жадлович, директор оцінив його одним поглядом своїх мудрих очей і скоро підійшов до свіжого гостя. Тоді гість помітив, що директор одною ногою налягає.

Покланяючися низько, директор завів гостя до столика, недалеко буфету, зпоза котрого сливав дівичий, та малий і гострий як ілке старе масло запах буфетової дами.

Зараз мож було пізнати, що панок з козячою борідкою ставив Жадловича вище ніж невелику громаду своїх гостей, розвеселених так, як би то був равт паралітиків, або дорічне свято клюбу самовбийників.

Атмосфера була душна і тяжка.

Пан директор пояснив новому гостеви, що вже втратив два нумери програми.

— Та жалувати нема за чим, — додав пан директор, — бо то були найслабші точки. За те за хвилю зачнуться добірні атракції. Очевидно, будете щось їсти? Кухня у нашім першорядна.

— Їсти, покищо, не думаю, — відповів гість.

— А що ласкавий пан зволять напитися?

Жадлович не мав довіря до напитків „японської" каварні. Всеж таки щось треба було взяти. Випеш, чи не випеш, заробити треба дати. Зрештою лекше вбити дві години, маючи перед собою фляшку, як без фляшки. До фляшки можна говорити і вона не відповідає. Тож цілком слушно найбільші мудреці добачували у фляшці одинокого достойного товаришку чоловіка.

Гість звернувся до директора, котрий з лагідною і мудрою усмішкою дожидав приказів:

— Які маєте вина?

— Найгірші в світі! — відповів лагідно сей дивний чоловік.

(Далі буде).

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Отворення домівки Союза Українок Америки.

Входимо до домівки Союза Українок Америки в Ню Йорку під ч. 30 Іст 7-ма вулиця. Далеко від рідної землі в інтернаціональному Ню Йорку стрічає тебе, читачу, привітний український кутик. Стіни вкрашені чудовими килимами, тканими за музейними взорами памяток української старини. Є там зразок княжої доби, є зразки з часів гетьманщини, козаччини, є з Полтавщини, Галичини й інших українських земель. А один кращий від другого. На силу відірвеш очі від одного і зараз краса другого приковує тебе до себе. Вікна прикрашені з льону тканими заслонами, а вікна від вулиці парою кількох тканих, килимових заслон. По стінах розвішені мальовничі зразки української ноші, мужеські, і жіночі. На поличках гуцульська кераміка, а одно місце на стіні пишається трома різьбленими з дерева, викладеними кораликами тарілками. Є взористі писанки, що наче всміхаються глядачеви в очі.

Під одною стіною стіл і касетка, вироблена з хліба українськими політичними вязнями в польських тюрмах. Скільки вони не доїдали, щоб заховати цю скупенько міряну, мізерну порційку чорного хліба, мачили їх своїми власними сльозами, микали по соломці зі своїх сінників, щоб украсити ці річи, які призначили в далеку дорогу — за океан на Світову Виставу, щоб там перед культурними народами світа виказати „польську благородність, шляхотність". Жаль тільки, що не змогли прислати й зразків побоїв та ран від ляцького благородного кнута!

Так виглядає нова домівка Союза Українок Америки.

Врочисте відкриття цеї домівки відбулося в неділю, 14. січня. Головна управа і нюйорські відділи не пожаліли праці й заходів, щоб це відкриття на довго осталося в памяти українського громадянства в Ню Йорку й околиці.

Над вечором почалося сходити українське жіноцтво, а денеде виднілп й мужеські постаті.

Свято відкрила довголітня голова Союза Українок Америки, пані Олена Добуш-Лотоцька, коротко, але влучно і річево промовою. Кількома словами змалювала історію Союза Українок Америки та наслідки довголітньої невтомної праці, яка увінчалась 52 зорганізованими відділами СУА і власним жіночим журналом „Жіночий Світ". Потреба власної домівки стала вже настільки пекуча, що годі вже було дальше відкладати і тому рішено влаштувати в Ню Йорку власний жіночий кутик. Пані Лотоцька подякувала всім організаціям, що співчували й помагали СУА в його праці, українській пресі, зокрема часописови „Свобода", та попросила до слова д-ра Мишугу. Промовець підніс, що як віриться славній французській ворожці, то біжучий рік буде роком жіночого правління. Жінка домінуватиме в політиці, літературі й штуці. Як глядіти на отворення з Новим Роком отсеї домівки, то виходило би, що й українська жінка береться відіграти в тім разі в нашім житті домінуючу ролю. З того можна тільки радіти, бо таке змагання може тільки причинити здійснення нашого національного ідеалу. З малих важних початків, навіть таких як отворення отсеї домівки, можуть повстати поважні діла, якщо вмітимемо не тільки зачинати і проектувати, але тверді при своїй цілі стояли і невтомною працею її здійсняти.

Д-р Неоніля Пелехович, голова Комітету Допомоги Голодуючій Україні при Союзі Українок Америки, пригадала зібраним, що підчас Українського Жіночого Конгресу, на Світовій Виставі в Шікаґо ухвалено завязати комітет допомоги голодній Україні. Тому однак, що комітету жінки не бралися закладати, СУД уважав своїм обовязком його покликати до життя. Головою цього Комітету є тепер д-р Неоніля Пелехович.

Пані Пелехович надмінила що наладжується догорога, якою можна буде посилати на Україну поміч голодним у виді поживи, або в грошах. Акція збіркова вже почалась. Комітет постарався про збіркові пушки, які будуть розміщені по всіх українських установах, церквах і по приватних домах. Час від часу спеціяльні колектори вибиратимуть з них гроші й віддавати до розпорядимости комітету. Д-р Пелехович горячими словами взивала всіх присутніх до збірки на цю ціль, та побажанням щасливого Нового Року закінчила свою гарно опрацьовану промову.

Потім промовляв п. Мурашко, голова У. Н. Союза, котрий, бажаючи Союзови Українок успіхів, заапелював до жіночих сердець, щоби помогли звеличати сороклітній ювилей У. Н. Союза придбанням Союзови нових членів з посеред синів і братів членниць Союза Українок Америки.

Опісля пані подали гостям чай і дуже смачні перекуски, таки свого печення.

Друга частина свята була виповнена концертовою програмою. Співала пані Гребенецька прегарні весняники Лисенка, панна Міля Кузів і пан Мельничук грали на скрипках. Програма була добре заранжована і причинилася немало до звеличення свята.

Після спільної фотографії та короткої товариської забави гості розійшлися домів у піднесеним, незвичайно гарнім настрою.

Гість.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Десятиліття Українського Демократичного Клюбу.

Український Дем. Клюб у Ню Йорку обходив 28 січня ц. р. десятилітню річницю свого існування. З нагоди тої річниці влаштовано в Джордж Вашингтон готелю приняття для членів та запрошених гостей. На вечерку, на якому зібралось понад 200 людей, панував веселий та сердечний настрій. Подбав про це в першій мірі тостмастер вечерка, лідер тогож клюбу, місцевий адвокат М. Пізнак, далі пані Корнатова, яка відспівала кілька добірних і до вечерка достроєних пісень, опісля цікаві промови, виступ танцюристів зі школи Авраменка, а вкінці добра оркестра під проводом молодого Українця, П. Семаня.

Адв. Пізнак підніс у своїй короткій промові значіння десятилітнього ювилею, підкреслюючи факт, що Український Демократичний Клюб є першою українською політичною організацією яку основано в Ню Йорку і яка потрафила устоятися на протязі 10 років. А це вже є важний здобуток, коли брати під увагу, як трудно є удержати якунебудь політичну організацію на протязі якогось довшого часу. Це діється не тільки серед Українців, але і серед інших чужинецьких груп, коли їм приходиться удержати політичні клюби. Десятилітнє істнування У. Д. Клюбу дає власне запоруку, є доказом, що Українці вже розуміють вагу політичних організацій, та знають, що коли ми створимо відповідну політичну силу, тоді і зможемо дістати належне признання від Американців, та мати своїх людей по ріжних міських, стейтових та федеральних урядах. Маючи таких заступників, нам буде тоді лекше помогти також нашим братам у рідним краю у їх змаганнях до здобуття волі.

Суддя Чарлз Обервагер, який уже нераз промовляв на українських зібраннях, говорив і тим разом. Він заявив, що через свою часту стичність з українською іміграцією він мав нагоду пізнати докладно українське питання, яке сьогодня стає загально світовою проблемою. І навіть інакше не може бути. Великого і свідомого українського народу вороги не зможуть вже довше держати в неволі. Він зі свойого власного досвіду може тільки ствердити, що українського імігранта треба вважати за одного з найкращих горожан Америки. Отже коли Українці є примірними горожанами прибраного краю, коли вони знають що пошанівок до законів і устрою того краю, то певним є, що нарід, який ввитворив таку іміграцію, є здібним і дозрілим правити самий собою та вирішувати самі свої власні життєві питання. Уважаючи українську справу, справу боротьби за право істнування нації такою справедливою, що кожний повинен її піддержати, він може тільки сказати, що буде вважати і надалі своїм обовязком помагати Українцям, де тільки він матиме нагоду і де тільки його слово зможе заважити.

Потім забрав слово голов. предсідник У. Н. Союза, М. Мурашко. Він говорив про те, що У. Н. Союз був першою організацією в Америці, яка закликала Українців до творення політичних клюбів, до живішої участи Українців в політичному житті Америки. І коли демократична партія в Ню Йорку не вийшла побідною з останніх виборів, то ця невдача повинна бути якраз заохотою до збільшення активности, до тимбільшої організаційної праці.

Гром. В. Брилінський, бувший голова клюбу, переповів коротко історію діяльности клюбу за останні роки, а зокрема підніс заслуги пок. Петра Яреми, який був одним з перших основоположників тої організації.

Адвокат Ст. Ярема зазначив, що якo новообраний голова клюбу він уважатиме своїм обовязком працювати для розвою цієї організації так, як це було би певно бажанням його пок. батька, колиб він тепер був при житті.

По офіційній частині вечерка слідувала весела товариська забава, під час якої не забуто також і про Рідний Край. Гром. Я. Корнат занявся збіркою між учасниками, яка принесла 25 дол. Ті гроші переслано до Обеднання, призначуючи 14 дол. на Рідну Школу, а 11 дол. на інвалідів. Жертви зложили такі громадяни: П. Стасюк 5, Ц. Стасюк 4, В. Стасюк 1 і Н. Н. 1 дол., разом 11 долярів на інвалідів. Я. Корнат, В. Палійчук, С. Ярема, М. Йосик, М. Гладун, М. Турянський, В. Кальмук, Г. Бєечко, П. Гуменюк, М. Пізнак, І. Сайкевич, Т. Малицький, І. Перчишин, І. Колтун, всі по одному долярови, разом 14 дол. на Рідну Школу.

Присутній.

NEW YORK, N. Y.

Free Music Lessons for the Unemployed.

Oportunity for free instruction in various musical subjects is being offered to the unemployed at the new Music Center now being established in the Union Settlement at 237 East 104th Street.

Group lessons for adults and children in piano, violin, voice, theory, appreciation, ear training and choral singing will be given. For those qualified there will also be a class in the technique of orchestral conducting.

These classes are furnished by the Temporary Emergency Relief Administration under the Civil Works Service Bureau.

Information and registration at the union Settlement, 237 East 104th Street.

RUTH KEMPER,
Music Director.

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ.

Збудуймо Народній Дім.

Наш У. Н. Союз розпочав тепер ювилейну кампанію за придбання молоді до нашої організації. Ми старші тому раді. На нас теж лежить обовязок ту молодь притягнути. Але саме той обовязок наказує нам тверезо глядіти на деякі справи.

В першу чергу не змушуймо молодь ходити на наші мітінґи. Молодь покінчила тут вищі школи і має свій розум. Вона дивиться на справи по свому і хоче радити так, як розуміє. Значиться, що буде найкраще, як молодь буде згуртована у своїх власних відділах і сама буде гроші збирати і їх відсилати.

Друга справа: Молодь мусить мати гарний, модерний дім, де могла би сходитися на мітінґи. До цього наші церковні галі не відповідні, бо там і так на одну неділю є нераз по два, а то й більше мітінґів. Молодь мусить мати свій дім і на забави. Інакше буде так, що мусітиме добре находитися по інших, заки дістане яку галю на танці. У нас є багато товариств і вони мають гроші. Всі вони повинні тепер взятися за будову Українського Народнього Дому. Такий дім людей від церкви не відтягне, як того дехто побоюється. Церкви нам потрібно, бо ми при ній виховані. А Народнього Дому нам теж доконче потрібно, бо інакше наша молодь буде блукати по чужих галях, а вина за те спаде на нас. Були гроші на церковний процес, то мусять знайтися і на будову Народнього Дому. Подбати про такий дім це обовязок в першу чергу Союзовців, наших місцевих відділів У. Н. Союза.

Наталія Камфонік.

ВУНСОКЕТ, Р. АЙ.

В справі забав молоді.

Власна хвальба сорочки не дасть. Значиться, коли хочемо, щоби наша вунсокетська громада була далі одною з найсвідоміших українських громад в Америці, то треба дивитися здоровими очима на деякі прояви, які нам шкодять. А головно повинні так на це глядіти ті, в чиїх руках є провід громади.

Всі ми знаємо, що ті галі, які були добрі для старшого покоління, для молоді не відповідні. І не дивуємося, коли українська молодь наймає на забави американські галі. Не можна мати нічого проти цього, коли вона так поступає і в нашій громаді. Але зате треба молоді вказати, що не слід нам іти до таких галь, які є в руках ворогів нашого народу. Ми, старше покоління, довго боролися з тим, щоби відзвичаїти наших людей від того, щоби не кумалися з нашими національними ворогами, бо з такого кумання виходила завжди страшна для нас шкода. Тому і тепер не можна бути байдужним до того, коли наша молодь іде на польські галі, бо там панує дух, який є ворожий нашому народови.

Ми, старше покоління, навчилися теж уже жертвувати. Ми знаємо, що як ми не зложимо жертви на ратування нашого народу, то ніхто інший нас не порадує. Тому теж не можна легковажити собі того, що молодь наша, коли придбає з яких підприємств який гріш, обертає його зараз на приняття, себто на забаву. А чи не добре би було відложити хоч дещо на свій молодецький дім, який можна згодом збудувати? Чи не можна дати хоч маленьку жертву на Рідну Школу, інвалідів і інші гарні й благородні цілі?

Я певний, що молодь не відмовиться від цього, якщо старше покоління схоче це молоді у відповідний спосіб представити. Ми старші навіть обовязані до цього, бо ми відповідаємо за виховання дітей.

М. Скибінський.

PHILADELPHIA, PA.

hiladelphia Ukrainians Hold Banquet.

On Sunday, January 21, 1934, the Sisterhood of the Sacred Heart of the Ukrainian Catholic Church, tenderd a banquet in honor of the opening of the first Ukrainian High School, in Stamford, Conn.

With approximately four hundred people at the banquet, which was held in the Ukrainian Hall, the banquet was called to order, and Rev. P. Krupa, of Frankford, Pa., was the introductory speaker. He gave a brief talk on the need of schools for the Ukrainian nationality in America; and the dimculties that had to be overcome in obtaining $50,000 for the High School. The Rt. Rev. Dr. K. Bohachevsky, bishop of the Ukrainian Catholic Church in America, spoke of the need of education among the Ukrainian people and their children.

Subsequent speakers were: Rev. Pyk, rector of the Ukrainian Catholic Church in Philadelphia; Mr. M. Dubas, secretary of the ...merican Citizens Association; Rev. Dr. Chehansky, of Chesapeake, Md.; and finally A. D. Paschuk, a prominent Ukrainian of Philadelphia.

Rev. Dr. Chehansky of Chesapeake City, Md., held the keen interest of the entire assembly, by his usual colloquialism. Father Chehansky outlined the need of education among our people, and how our people would benefit by sending their children to higher schools; and that once a person received a little education, no matter how small it be, "there was nothing lost but a great deal gained".

E. L. H.

ОПЕРА „ВАЛЬКІРИ" БУДЕ ПЕРЕДАНА З МЕТРОПОЛИТЕН ОПЕРА ГАВЗ.

Відколи радіослухачі зацікавилися суботнішними пополудневими передачами з Метрополитен Опера Гавз і роблять це в руках з інформаційною книжкою, що є доповненням завважань Джана В. Кенеді й Мільтона Дж. Кроса, бо, відколи вони говорять, провідні видавці книжок повідомляють про швидкий зріст у продажі книжок, які відносяться до славних опер і композиторів опер.

Джан Макрей, мол., віце президент Е. П. Дутон і Ко., одного з найбільших у країні видавництва книжок, у виданій ним заяві говорить:

„В січні був значний зріст у продажі книжок, виданих цею фірмою і які відносяться до опер. Цей зріст був найбільший у продажі книжки „Золотий Вік Опери", написаної Германом Клайном і „Серії Музичних Майстрів", редаґованої Ф. Дж. Кровестом та „Опера", написана Р. А. Стрітфілдом".

Кожної суботи пополудні ця провідна опера передає через радіо до 52,700,000 слухачів свій багатий репертуар через 82 радіостацій, звязаних з Нешенел Бродкестінґ Компані.

Багато визначних артистів почується в популярній опері Вагнера 3-го лютого.

„Ді Валькіре", славна музична драма, написана Ричардом Вагнером, буде передана до любителів музики в цілій країні впрост зі сцени Метрополитен Опера Гавз в Ню Йорку в суботу, 3 лютого, в 1:40 год. пополудні (ІСТ) через злучені радіостації.

Щоб передати цю оперу в цілости, забере найменше 3 й пів години. В головних ролях виступлять у цій опері Фріда Ляйдер і Гертруда Каппель. Артур Боданський — діріґент.

„Ді Валькіре" є другою з ряду оперою в серії чотирох опер, під назвою „Рінґ дес Нівелюнґен". Дієві особи слідуючі:

Зіґмунд — — — — — П. Альтгавз, тенор
Гундінґ — — — — — — — Е. Ліст, бас
Вотан — — — — — — — — Л. Горман, бас
Зеглінде — — — — — Ґ. Каппель, сопран
Брунгільде — — — — — Ф. Ліцер, сопран
Фріка — — — — К. Бранзель, мецо-сопран
Гельмвіґ — — — — — — Д. Манскі, сопран
Ґерільде — — — — — — П. Вельс, сопран
Ортлінде — — — — — М. Галстед, сопран
Росвайз — — — — І. Бовская, мецо-сопран
Ґрімґерде — — — — — — — — П. Фалько
Вальтруде — — — — — Д. Дой, контр-алто
Зіґруне — — — — — — Е. Веттарі, сопран

Короткий зміст опери.

ДІЯ 1. Дім Гундінґа. Входить Зіґмунд і падає непритомний на долівку. Зіґленде, жінка Гундінґа, приводить його до притомности. Повертається її чоловік і вони засідають до їди, підчас чого Зіґмунд розповідає про свою пригоду. Виявляється, що Гундінґ є саме його ворогом, але він не хоче йому робити прикрости, бо Зіґмунд є його гостем. Лягають спати. В ночі Зіґлінде розказує Зіґмундови про меч Вотана (німецький старинний бог), що вбив меча в дерево й ніхто не може добути. Зіґмунд добуває цього меча. Це є ознакою, що він і Зіґлінде є братом і сестрою. Вони, залишаючи дім, прирікають собі любов.

ДІЯ 2. В горах. Вотан приказує богині Брунгільді, щоб вона була по стороні Зіґмунда, котрий має звести двобій з Гінтінгом. Втім приходить богиня подружа, в обороні Гунтінґа. Вотан остаточно поФріка, і наполягає на Вотана, щоб став годжується з нею. Приходить Зіґмунд і Брунгільда каже йому, що він помре та піде до Вальгаллю, а Зіґлінде остане на землі. Зіґмунд стає в обороні Зіґлінди й це зворушує Брунгільду, котра наперекір розказови Вотана обіцяє йому побіду. Наступає двобій. Брунгільда заохочує Зіґмунда, а Гундінґ вбиває його. Вотан каже, що покарає Брунгільду за непослух.

ДІЯ 3. Починається славною їздою валькирій, богинь, що переносять душі померших до Вальгаллю. Приходить Брунгільда, убрана вже не в однострою соїна, а як жінка. Зіґлінде оживає й заявляє, що убє себе, щоби злучитися з Зіґмундом, ніж має впасти гнів на Брунгільду від Вотана. Богиня говорить їй, що вона мусить жити й породити найбільшого на світі героя. Даючи Зіґлінді зломану зброю Зіґмунда, богиня говорить їй, щоб назвала свою дитину Зіґфрідом. Зіґмунда віддходить. Появляється бог Вотан, позбавляє Брунгільду божества й насилає на неї сон. Брунгільду ставлять у вогняне коло, в якому вона мусить бути, аж поки хто не перейде його та не поцілує її. Вогонь підноситься й полумя окружає верх гори. Музика „Огню", пращання Вотана й музика сну Брунгільди є закінченням опери.

(Огол.)

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

БРІДЖПОРТ, ПА.

На інвалідів.

Як кождого року, так і цього українська парохія не забула за своїх героїв, котрі віддали своє життя за неньку Україну. Отець Е. Бартош відправив панахиду за душі наших героїв і закликав вірних скласти пожертву. На панахиді зібрано $6.02. Братство св. Петра й Павла, в. 383 У. Н. С., дало з каси $5. Два члени У. Н. С., С. Козак і Т. Савіцький, в нашій громаді зібрали: М. Козак, Л. Сарабун, Й. Муц, Г. Шибал, С. Шимбра по $1; І. Грудзинський, Т. Савіцький, І. Малецький, Г. Бурий, А. Палай, В. Степаняк, П. Бичек, Н. Н., І. Клюс, С. Козак, І. Влох, М. Вовк, К. Білик по 50 центів.; І. Худоба, Й. Бабій, В. Стельмах, Й. Пертак по 25 ц. — Разом зібрано $23.52. — Гроші вислано через Обеднання на призначену ціль.

Йосиф Муц.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА.

Коляда жінок.

Коляда Тов. У. А. Горожанок в Филаделфії випала цього року дуже гарно. Зібрано $73, які розділено так: на „Рідну Школу" $40, на пресовий фонд „Жіночої Долі" $10, а „Жіночого Світу" $12.50. За машину заплачено $10.

Колядували пані: Насевич, А. Рій, Е. Рій, Сивуляк, Стасюк, Кісь.

Жертвували: п. Вишиванюк $4; по $3: п. Попадійло, Е. Слободян, Е. Рій, Т. Боґера, В. Рутецька, п. Сивуляк; по $2: д-р Черняк, О. Штогрин, п. Колодій, п. Боднар, п. Ригулик, п. Шмельська, п. Сидорак, п. Білокур, п. Яськів, п. Малендевич; по $1: А. Рій, п. Насевич, п. Кісь, п. Стасюк, п. Кобзар, п. Коцюбинська, п. Козел, І. Пеленський, п. Візнер, д-р Дубас, п. Мандзюк, п. Пеленська, п. Белдик, М. Рутецька, п. Робак, А. Дубас, п. Мельник, п. Потучко, п. Савчин, п. Костецька, п. Джемелик, п. Зінь, п. Кулик, п. Квасінська, п. Рудакевич, п. Олійник, п. Стрижак, п. Дуда, п. Рибакова; п. Чабанюк 75 ц.; по 50 ц.: п. Павлюк, п. Кутельмах; п. Луків 25 ц.

О. Штогрин, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

На інвалідів.

Українська євангелицька церква перевела в себе збірку на українських інвалідів, яка принесла $31.25. Гроші ті передано до Центрального Комітету Укр. Організацій, а звідтам до Обеднання для висилки до краю на призначену ціль.

ПРОВІДЕНС, Р. АЙ.

На боєву акцію.

Заходами української православної церкви влаштовано дня 28 січня концерт, щоби пошанувати память про велике державне Свято Злуки. Публика не дописала, а тимсамим і не дописала збірка. З жертв прийшло $6.15, а то по $1 зложили Андрух Кондрат і Іван Семчук, а дрібними зложено $4.15. Гроші вислано до краю через Обеднаннє.

В. Рекрут.

СЕНТРАЛ ФОЛС, Р. АЙ.

На Рідну Школу і боєву акцію.

На мітінґу відділу 44 ОДВУ члени зложили як коляду $13, які переслано до Обеднання з таким призначенням: $5 на Рідну Школу, а $8 на боєву акцію.

Жертвували по $2: М. Прус, П. Бенковський; П. Тітик $1.75; К. Бабій $1.50; по $1: Д. Бабій, С. Тітик, С. Тріска; по 50 ц.: М. Журба, С. Карпа, П. Сомик, І. Свідер, П. Бавровський; П. Кулбабський 25 ц.

За Уряд: П. Бенковський, секретар.

Адреса Обеднання:
OBYEDNANYE,
P. O. Box 122, Hudson Terminal,
New York, N. Y.

Д-р Г. Г. Скеґан,
Шікаґо, Ілл.

ЩО ПИШУТЬ ПРО УКРАЇНЦІВ

Часть VII.

В попередніх шістьох частях я наводив голоси великих дипльоматів, політиків та письменників, що вони про Українців думають та пишуть. Тепер хочу познайомити українське громадянство з думкою одного великого та впливового Американця, що він про нас написав. Автор називається Е. А. Маврер, і є тепер кореспондентом „Шікаґо Дейлі Нюс" у Японії. Є це молодий чоловік, літ 41, з високою освітою з університетів: Мішиґен, Шікаґо і Сорбонр (у Парижі). Підчас війни був офіціяльним кореспондентом, а по війні написав три політичні книжки: "Immortal Italy" в 1922 р.; "This American World" в 1928 р.; і "The Future of Politics" у 1930 р.

Про Українців Маврер писав доривочно з Берліна, але найкраще висловився про нас у статті **„Україна під Польщею бореться, щоби стати незалежною нацією"**. Ця статтия має історичну вартість для нас, бо автор не виступає тут яко наш приятель, але яко історик, спостерігач, автор та кореспондент. Подаю ту статтю в оригіналі так, як він її написав:

POLISH UKRAINE STRUGGLES TO BECOME FREE NATION.

By Edgar Ansel Mowrer.

Once this year's assembly of the League of Nations was well out of the way, the Polish government proceeded to arrest more Ukrainian leaders. It thereby again attracted the world's attention to the fact that Poland is still far from having solved this problem by the "pacification" of 1930. For, unless everything is deceptive and history a jade in the so-called Ukraine, and particularly in Polish Ukraine, a new nation is coming into being. Now the nation as a political term, is "the desired and recognized unity of the native and naturalized residents of a given territory in a state."

In the absence of international recognition of a state, there is a "nationality," but no nation. The Polish problem is to prevent the Ukrainian "nationality" in Poland from becoming a nation—that is from securing its independence. For there can be no doubt—neutral observers virtually agree—that the majority of the population in Polish Ukraine wish for national independence and nothing less.

Century of Awakenings.

The nineteenth century was the century of awakening nationalities, and Woodrow Wilson, with the self-determination theory, which he took from Mazzini, was their prophet. In this century any number of sleeping "nationalities" awoke. The surprising thing is that, once awakened, such a sentiment never goes back to sleep. Through thick and thin, the "nationality" persists until circumstances permit it to become a naiton. This applies to the five Balkan countries. It applies to the Croatians and Czechoslovaks, to the Finns and the Irish. Some of these peoples had known corporate national existence before. The interesting thing about the Ukrainians is that they have never been a nation in any modern sense.

"Hold on!" cries the bolshevik. "Over 27,000,000 Ukrainians (1924) possess a state of their own right now, the Ukrainian Socialist Soviet Republic, a federal part of Soviet Russia. What more do you ask to be a nation?"

More May Be Asked.

A great deal. The Ukrainians were not asked by the bolsheviks what they desired; independent expression of opinion among them is not encouraged. Under bolshevism the Russian national idea is merely a lure to become communist. Soviet Ukraine is ruled from Moscow and its future development remains dark.

The point is that the Ukrainian people are divided. Twenty-eight or twenty-nine million live under the red flag; 300,000 in Slovakia, still fewer in Roumania, but in Poland there are probably nearly 6,000,000. Germans calculate that, in all, Ukrainians count nearly 40,000,000 members. As many as the population of France; twice as many as there are Poles; half as numerous as the so-called "great Russians," Ukrainians form the largest single nationality under the soviets. The effects of the emergence of such a state, especially if it became hostile to both soviet Russia and Poland, would be very large on European history.

Formerly Little Russians.

Until 1917 the vast majority of the Ukrainians were known as Little Russians and lived under the czar. At an earlier period they had been included in greater Poland and had received a Polish landed aristocracy as upper class. These Poles remained until the coming of the bolsheviks. The remaining Ukrainians were incorporated in Austria at the time Poland was divided and were there known as Ruthenes, a word that means Russians.

When czarist Russia collapsed the Ukrainians in Kiev set up an independent government. But when Poland was formed the Polish patriots managed to seize and hold eastern Galicia and part of former Ukraine. In the struggle between the bolsheviks and Marshal Pilsudski, Ukraine was the chief prize. Pilsudski and his tool the "Hetman" Petlura, wanted to set up a friendly buffer state in Russian Ukraine. Had the Poles won the war of 1921 most of the Ukrainians might now be Poles—and Poland would be facing an irredentist problem far beyond its powers to handle.

Remained with Russians.

As it was most of the Ukrainians remained with the Russians and, according to Russian information, are well pleased with their "federal independence" and the communist system. According to other sources, the vast mass of Ukrainians, thought hating the Poles, dislike the bolsheviks almost as much and want an independent republic of their own.

The Polish share of the population was about 5,000,000, which has since increased to nearly 6,000,000. Polish rule is hard, but since, unlike the bolsheviks, the Poles do not entirely suppress all national expression, the leadership of what is called the Ukrainian movement is entirely limited to Polish Ukraine. And on Poland falls the odium of trying to suppress this movement by means that have attracted the critical attention of the world.

(Chicago Daily News,
Dec. 14, 1931, Chicago, Ill.).

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ. Тов. ім. Івана Франка, від. 241, подає до відома всім членам, що місячні збори відбудуться в неділю, 4 лютого, пополудни, в гали під ч. 394 Блекстон ул. Проситься всіх членів прибути на ці збори, бо є важні справи до полагодження, а найважніша справа нашого покійного члена Михайла Подорожного. — Мих. Камфонік, предс.; Стах Щеньгор, кас.; Гр. Кічак, фін. писар.

Молоденький адвокат заступає селянина, котрому залізниця переїхала 24 свиней. Тому, що це перший його процес, приступає він бадьоро до лави присяжних і гучним голосом каже:

„24 свиней — панове — два рази стільки, як тут на лаві присяжних сидять — залізниця вимордувала мому клієнтові"...

Розуміється, що присуд не випав по волі оборонця...

ПОЗАОЧНІ КОНТРОЛЬ-АСИСТЕНТСЬКІ КУРСИ УТГІ В ПОДЄБРАДАХ.

Контроля молочности та годівлі коров і свиней набирає на українських землях все більше й більше значіння. Є велика потреба в фахівцях-практиках, що цю роботу провадилиб на селах. Тому УТГІ від самого початку намітив відкрити курс для підготовки контроль-асистентів. Нині програму цих курсів розширено, намічено лекторів і розділ праці між ними. Курс буде відкритий, як лише зголоситься відповідна скількість курсантів.

ПОЗАОЧНІ КУРСИ ПТАХІВНИЦТВА УТГІ В ПОДЄБРАДАХ.

Програму цих курсів наново перероблено та розширено. Намічено лекторів та розділ праці між ними. Курси будуть урухомлені, як лише зголоситься відповідна скількість курсантів.

ПОЗАОЧНІ КУРСИ ДЛЯ ДОШКОЛЮВАННЯ МОЛОЧАРІВ УТГІ В ПОДЄБРАДАХ.

Професорська Рада Агрономічно-Лісового Факультету Української Господ. Академії в ЧСР ухвалила відкрити позаочні курси для дошколюванни молочарів. Розроблено програму та плян організації курсів, намічено лекторів і розподіл праці між ними. Провадиться дальша організаційна праця для урухомлення курсів.

ПОЗАОЧНИЙ КУРС ОБРОБЛЕННЯ ШКІРИ УТГІ В ПОДЄБРАДАХ.

Цей курс вельми зацікавив українське суспільство. На курс записалося чимало курсантів. Деякі вже курс закінчили й приступили до організації та ведення власного підприємства оброблювання шкіри. Підручник цього курсу, написаний проф. інж. В. Иванисом, вже закінчений друком і висилається замовникам за 29 кч. в ЧСР і за 31 кч. поза межі ЧСР (курс навчання з підручником 45 кч.). Запис курсантів продовжується. Звертатися на адресу:

Ukrajinsky Technicko-Hospodarsky Institut pri Ukrajinske Hospodarske Akademie, Podebrady, Tchechoslovaquie.

Знижка фунта.

Один скупий Англієць хотів частину своїх грошей зложити в банку в Німеччині. Приїхав до Берліна. На вулиці торговець продавав банани та кричав: „Фунт шістьдесять фенігів!" Англієць, як почув це, зі страху впав зімлілий.

Radio

Чергова радіова програма Сурми відбудеться в неділю, 4-го лютого зі стації WINS 1180 кс. у годині 8.30 рано. В програмі виступатимуть: пані Гребенецька, п. Бражник, солісти і гармоніст Микола Гоц. У скечі „Василь і Маруся" виступить п-на Перестюківна.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ТАРЗАН І ЛЮДОЇДИ.

(40)

Тоді, коли пігмеї приготовлялися до війни проти Вельторісмаркусів, вони лишили Тарзана самого. Діяльність цих людей його все цікавила. Він дивився, як раби малих людей підносили тягарі на нові будівлі. Або походжував по полях, приглядаючися, як вони орали родючу землю.

Вони драпали землю малими плугами, що були запряжені в малі антильопи, які були в них одинокими вантажними звірятами. За рабами все слідкували узброєні вояки, вважаючи, щоби котрийсь із них не пробував утікати або робити революцію, а також щоби охороняти звірята й людей від нападу диких звірів або ворогів. Такої охорони треба було, бо раби не мали права носити зброї і не могли самі себе боронити. Рабів можна було легко пізнати по їх ярко зеленій свитці, що сягала їм майже до колін. Це була їх одинока одіж.

На переді й на заді на тій свитці вони мали вибитий чорний знак, котрий показував, де цей раб родився і хто був його паном. Рабів, яких уживали до публичних будівель, уважали за рабів короля Адендроганса. Барва свитки кождого раба показувала, чим він занимався. Містом ходили тисячі рабів, одітих у білі свитки з червоними емблемами. Це була система барвна й скомплікована. Тарзан скоро запізнався з усіми цими знаками.

Кождий раб належав з душею і тілом до свого пана, котрий мав обовязок годувати й зодягати своїх рабів. Приглядаючися в цей спосіб живому життю серед малих людей, Тарзан проживав день за днем. Як він питався про вихід з цього світа, обмеженого тернистим лісом, йому відповідали, що пробитися крізь ці дерева було легко. „Але", вони додавали, „пощо це робити? Цей ліс тягнеться до самого кінця світа".